

Život a myšlení ve vesmíru

Albert Einstein kdysi prohlásil, že Bůh nehraje v kostky. Jako téměř všechny podobné, i tento výrok lze vyložit různě, neboť záleží na vysloveném i nevysloveném kontextu. Hra v kostky může být chápána jako zábava, nadto zábava Boha nedůstojná (ostatně není ani důstojná člověka). Ale může to být pochopena také tak, že Bůh neexperimentuje (a může to být zdůvodněno jeho údajnou vševědoucností a všemohoucností). Mají-li dnešní astrofyzici pravdu, trvá náš Vesmír 13,7 miliard let. Naše galaxie vznikla o něco později (ještě nevíme, jak vznikala a jak se proměňovala, zda nešlo o několik menších galaxií atd., i dnes víme, že má v blízkosti několik satelitních a že tvoří dvojí s jinou velkou galaxií, tou v Andromedě). Ještě později vznikla a vyvíjela se „naše“ hvězda, Slunce, a vznikaly i postupně její planety, mezi nimi i Země. Počítá se, že se Země vytvořila později než velké planety, a že se na ní život objevil relativně brzo poté, co se zformovala a ochladla, aby první formy život mohly přežít a množit se. Rozvoj a zdokonalování organizovaného života trvá snad kolem 5 miliard let. Proto se musíme ptát: proč to všechno trvalo tak dlouho? Nešlo to nějak rychleji? Nejspíš ne; to nutně nabořává tradiční představy o všemohoucnosti boží. A uvážíme-li dále, proč nejde o pokud s jednou sluneční soustavou, ale s nesčíslnými miliardami hvězd, ba s miliardami galaxií, vypadá to tak, že ani ta hrozně dlouhá doba by bývala nestačila, že sám začátek toho pokusu byl velmi nesnadný a musel být podnikán v obrovském počtu případů. Namyslím, že by se tu dalo mluvit o nějaké podobnosti s hrou v kostky, ale že šlo o světový, všesvětový, vševesmírný experiment, ba o nesmírné množství obrovských experimentů. Nestojí za to si tu otázku aspoň položit: jaký je asi smysl toho obrovitého superexperimentování? A pokud už jsme vybaveni vědomím a schopností myslit, není na nás, abychom si položili také otázku, jakou asi úlohu v tom oživení, přesněji v tom místním oživování neživého (a snad jen předživého) Vesmíru můžeme mít právě my?

(Písek, 110804-1.)